

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

**Directie Noord-Afrika en
Midden-Oosten**
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Datum 21 december 2016

Betreft Beantwoording vragen over het bericht dat de Amerikaanse staat New York Nederlandse bedrijven op een zwarte lijst heeft gezet omdat zij Israël zouden boycotten en het bericht over het standpunt van de Duitse regeringspartij CDU over het boycotten van Israël

Onze Referentie

4ZKWPA3M5U6C-3-15237

Uw Referentie

2016Z23614

Bijlage(n)

0

Hierbij bieden wij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Voordewind (ChristenUnie) en Van der Staaij (SGP) over het bericht dat de Amerikaanse staat New York Nederlandse bedrijven op een zwarte lijst heeft gezet omdat zij Israël zouden boycotten en het bericht over het standpunt van de Duitse regeringspartij CDU over het boycotten van Israël. Deze vragen werden ingezonden op 9 december 2016 met kenmerk 2016Z23614.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister voor Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking,

Bert Koenders

Lilianne Ploumen

Antwoorden van de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op vragen van de leden Voordewind (ChristenUnie) en Van der Staaij (SGP) over het bericht dat de Amerikaanse staat New York Nederlandse bedrijven op een zwarte lijst heeft gezet omdat zij Israël zouden boycotten en het bericht over het standpunt van de Duitse regeringspartij CDU over het boycotten van Israël

Directie Noord-Afrika en
Midden-Oosten

Onze Referentie
4ZKWPA3M5U6C-3-15237

Vraag 1

Bent u op de hoogte van het bericht dat de Amerikaanse staat New York vier Nederlandse bedrijven op een zwarte lijst heeft gezet omdat zij Israël zouden boycotten?¹

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Heeft u contact hierover gehad met de gouverneur van de staat New York? Zo nee, gaat u dat doen om te achterhalen waarom deze bedrijven op de zwarte lijst precies staan? Gaat u hoe dan ook achterhalen waarom deze bedrijven op deze zwarte lijst staan?

Vraag 3

Wat vindt u ervan dat deze Nederlandse bedrijven op de zwarte lijst zijn geplaatst?

Vraag 4

Deelt u de mening dat Nederlandse bedrijven samenwerking met Israël niet zouden moeten boycotten aangezien het Nederlandse beleid tegen een boycot van Israël gekant is en economische samenwerking met Israël stimuleert?

Antwoord op vragen 2-4

Het kabinet heeft kennisgenomen van de lijst van de staat New York. Het kabinet vindt dat voor publicatie van een dergelijke lijst zorgvuldige hoor en wederhoor zou moeten plaatsvinden. De Nederlandse Ambassadeur in de Verenigde Staten heeft de kwestie aan de orde gesteld bij de autoriteiten van de staat New York en het belang van zorgvuldigheid onderstreept. Tevens heeft de Ambassadeur in het gesprek gewezen op de reacties van de vier betrokken Nederlandse bedrijven, waarin zij aangeven dat er geen sprake is van een boycot van Israël, en het kabinetsbeleid toegelicht. De autoriteiten van de staat New York verklaarden bereid te zijn kennis te nemen van de bezwaren van de betrokken bedrijven en op basis daarvan over te gaan tot een *early review* van hun plaatsing op de lijst.

Het kabinet benadrukt tegen een boycot van Israël te zijn en te streven naar versterking van de economische betrekkingen met Israël binnen de grenzen van 1967. De Nederlandse overheid ontmoedigt al jaren economische relaties met bedrijven in Israëlische nederzettingen in bezet gebied. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de Kamerbrief met de beantwoording van de feitelijke

---

¹ "New York plaatst Nederlandse bedrijven op zwarte lijst om boycot Israël", <http://www.nu.nl/economie/4361381/new-york-plaatst-nederlandse-bedrijven-zwarte-lijst-boycot-israel.html?redirect=1>

vragen van de vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken over de evaluatie van de bilaterale samenwerkingsfora met Israël en de Palestijnse Gebieden van 22 april 2015 (Kamerstuk nr. 23432-396, antwoord op vragen 26, 27, 42, 45, 65, 90, 91 en 94). Het is uiteindelijk aan bedrijven zelf om te bepalen welke activiteiten zij ontplooiën en met welke partners zij samenwerken. In het kader van internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen wordt van Nederlandse bedrijven verwacht dat zij onder eigen verantwoordelijkheid, met inachtneming van de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, tot een afgewogen besluit komen waarover zij bereid zijn publiekelijk verantwoording af te leggen.

Directie Noord-Afrika en
Midden-Oosten

Onze Referentie
4ZKWPA3M5U6C-3-15237

Vraag 5

Klopt de bewering in het bericht dat uw ministerie zelf het bedrijf Haskoning heeft geadviseerd haar betrokkenheid bij de bouw van een afvalwaterzuiveringsproject te staken omdat het project op de Westelijke Jordanoever gelegen zou zijn? Zo ja, hoe verhoudt zich tot uw eigen beleid om Israël niet te boycotten?

Antwoord

Het betrof een eigenstandig genomen besluit van Royal HaskoningDHV. Verwezen wordt naar de beantwoording van de Kamervragen over deze kwestie van 16 september 2013 (Vergaderjaar 2012-2013, aanhangselnummer 3223) en van 8 oktober 2013 (Vergaderjaar 2013-2014, aanhangselnummer 206).

Vraag 6

Gaat u deze Nederlandse bedrijven erop aanspreken Israël niet langer te boycotten, ook niet als het gaat om samenwerking met Israëlische bedrijven die activiteiten hebben op de Westelijke Jordanoever, wanneer het samenwerkingsproject daar niets mee te maken heeft?

Antwoord

De vier betrokken bedrijven hebben aangegeven dat er geen sprake is van een boycot van Israël.

Vraag 7

Bent u op de hoogte van het bericht op "The Allgemeiner" over het standpunt van de Duitse regeringspartij CDU ten aanzien van de Boycot, Desinvesteringen en Sancties (BDS)-campagne?²

Antwoord

Ja.

Vraag 8

Bent u het eens met het standpunt van de CDU dat de BDS-beweging anti-Joods is?

Antwoord

Nee. De BDS-beweging is een organisatie die op zelf gekozen wijze politieke doelen tracht te verwezenlijken. Hierbij merkt het kabinet op dat uitlatingen of bijeenkomsten betreffende BDS worden beschermd door de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van vergadering, zoals onder meer vervat in de Nederlandse Grondwet en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Indien er incidenten zouden plaatsvinden waarbij sprake is van discriminerende

---

² <https://www.algemeiner.com/2016/12/07/german-chancellor-angela-merkels-party-declares-bds-antisemitic-reminiscent-of-nazi-boycotts/>

uitlatingen, dan neemt het kabinet daar nadrukkelijk afstand van en is het strafrecht van toepassing.

**Directie Noord-Afrika en
Midden-Oosten**

Onze Referentie
4ZKWPA3M5U6C-3-15237